

POSTANOWIENIE

13 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 13 lutego 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E.K.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi [...]
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej E.K.
od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 22 marca 2023 r., XXVII Ca 1621/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. nie obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego.

A.W.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 22 marca 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił apelację powódki E.K. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 9 marca 2022 r., w sprawie przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi [...] o zapłatę.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniosła pozwana. Wskazała, że wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołując się na przesłankę z art. 398¹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarga kasacyjna jest ona oczywiście uzasadniona, gdyż Sądy obu instancji rażąco naruszyły przepis art. 417¹ § 1 i 4 k.c.

Strona pozwana złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odrzucenie skargi kasacyjnej, w przypadku stwierdzenia braku do tego podstaw, odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz

szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015r., IV CSK 189/15). Oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższych wymogów. Skarżąca ograniczyła się do ogólnego zakwestionowania zaskarżonego rozstrzygnięcia i przedstawienia własnej oceny sprawy, nie wykazała jednak skutecznie, że w doszło do oczywistego naruszenia art. 417¹ § 1 i § 4 k.c., które prowadziło do wydania oczywiście wadliwego orzeczenia. Sądy *meriti* wyczerpująco przedstawiły tak ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną swoich rozstrzygnięć. Analiza motywów pisemnych wyroku Sąd Okręgowego nie pozostawia wątpliwości, że przeprowadzone postępowanie nie zawiera dostrzegalnych na pierwszy rzut oka luk, które obciążałyby wyrok jakąkolwiek wadliwością widoczną w zakresie podstawowej lub przeciętnej wiedzy prawniczej.

Na wstępie należy zaznaczyć, że uchybienie ustawodawcy wskazane w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 5 grudnia 2013 r. (sygn. akt K 27/13), na który powołuje się skarżąca, zostało naprawione poprzez uchwalenie ustawy

o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów z 4 kwietnia 2014 r., zgodnie z którą powódce przyznano należne jej świadczenie. W ten sposób zachowana została ciągłość ekonomiczna świadczeń na jej rzecz.

Podstawą wyводу przedstawionego na uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest mylne utożsamienie przez skarżącą skutków derogacyjnych wyroku Trybunału Konstytucyjnego, które polegają na usunięciu przepisu niezgodnego z Konstytucją z systemu prawnego ze skutkami prawotwórczymi, tj. wykreowaniem prawa podmiotowego poprzez wydanie wyroku TK. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 7 grudnia 2007 r. (sygn. akt III CZP 125/07) dotychczasowe orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, prowadzi do wniosku, że nie można postawić znaku równości pomiędzy samym stwierdzeniem przez Trybunał niezgodności określonego aktu normatywnego z Konstytucją a możliwością przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej za wydanie takiego aktu. W polskim systemie prawnym wyroku TK mają jedynie skutek derogacyjny. Jeżeli zaś z wydanego orzeczenia wynika konieczność przyznania określonego rodzaju praw określonym podmiotom, to obowiązek wypełnienia wyroku spoczywa – zgodnie z zasadą trójpodziału władz – na ustawodawcy.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 102 k.p.c.

A.W.

[a.ł.]